

ביקור בסטודיו של עילית אזולאי | המצאת המרחב

האמנית עילית אזולאי אוספת בסטודיו שלה בדרום תל אביב אינספור פריטים, מטפלת בהם ומצלמת אותם. כך היא יוצרת עבודות הקוראות תיגר על התפישות המרחביות והאופטיות המוכרות

אלי ערמון אזולאי 31.12.2010 06:29

כדי להגיע אל הסטודיו החם והמזמין של עילית אזולאי יש לחצות את הסטודיו של האמנית אלהם חקני, שאתה היא חולקת את החלל, בהפרדה כמובן. הסטודיו של אזולאי, ברחוב התחייה בתל אביב, נדמה תחילה כמו חדר של חוקרת או אספנית קפדנית: הקיר שמול הכניסה מוצף מדפים קטנים כגדולים וויטרונות זכוכית, שעליהם ובתוכם מונחים אלפי פריטים שונים, כמו חלקי בניין, אבנים, מתכות חלודות, תצלומים, חלקי פלסטיק, פריטי משכית. על הקיר גם תלויים במסמרים אובייקטים שלא נמצאה להם סדרה. על שולחן עבודה נוסף מונחות קופסאות קרטון מלאות בתצלומים ממוינים.

אזולאי, בת 37, מעידה שאף כי מילדותה נהגה לאסוף, אין היא אספנית כפייתית: "לא תמצאי אותי בבית מלא בארגזים". האיסוף, היא מסבירה, נועד למחקר לצורך יצירת תצלומיה. כך, למשל, מחלקי הבניין אפשר ללמוד "איך בונים כאן בישראל. זו לא חייבת להיות אבן ממעמקי האדמה, אלא כל פיסה ברחוב יכולה לספר ולהאיר ערכים אסתטיים, תרבותיים והיסטוריים".

לפני שהיא מצלמת את הפריטים, היא מנקה אותם, מחדדת צורה או אפיון שלהם, מושחת אותם בשמן שישמור עליהם ובצבע אם יש צורך. לאחר מכן היא ממיינתף ממדרת, מקטלגת, נותנת שמות. אם יש זיקה בין החפצים, הרי היא שרובם איבדו את הפונקציה שלהם (כמו חלקי צינורות) ולחלופין התנתקו ממקומם הטבעי ומעברם (תצלומים עזובים).

כל פריט שנאסף ומצא את מקומו נלכד על ידי אזולאי בעשרות צילומים, מזוויות שונות; כך נשמר קשר לתלת-ממדיות המקורית שלו. לאחר מכן היא יוצרת את משטח העבודה, זה שעליו תשתול ותשזור אותם. כמו בהכנת קנבס או שכבת צבע, שלכל צייר יש לה מתכון משלו, כך גם אזולאי עמלה על המצע שלה: אם היא מעוניינת לעבוד על גבי קיר, היא תצלם אותו עשרות או אף מאות פעמים, סנטימטר אחר סנטימטר. כל פריים יקבל התייחסות ארוכה וממושכת ובעזרת כולם היא תבנה מחדש את הקיר. הוא אולי יראה קצת אחרת אך עם זאת יהיה כמעט היפר ריאליסטי, כזה שפגמיו לכאורה ניכרים: טקסטורה מחוספסת, כתמים וחורים.

על המצע הזה יוצרת אזולאי מרחב חדש בעזרת הארכיב שבנתה ובסיוע המצלמה. "יש עיסוק בסדר על גבי המצע, קצת כמו לסדר ולארגן בית שזה עתה עברת אליו". במקרה של העבודות האחרונות שהוצגו בתערוכת הגמר של הלימודים לתואר שני בבצלאל - שתי פנורמות גדולות ותצלום נוסף - היא מסבירה: "עינין אותי ליצור חלל שמצויים בו אובייקטים במצב של הסתכלות - משהו שמתקיים בזיקה לתצוגה מוזיאלית, כשהמוטיבציה הבסיסית היא להוציא דברים מהקשרם אך שיראה שיש להם סדר, היגיון או חוקיות מסוימת". באחד התצלומים נראות כמה שורות מדפים שעליהם מסודרים אובייקטים קטנטנים; "זה כמו ליצור פונט או כתב מתוך הסידור והמרווחים בין האובייקטים".

מבחינת אזולאי, העבודה הזאת שיחררה אותה מכמה מהכללים הברורים בצילום קלאסי, כמו הנצחת רגע מכריע או צילומים של מרחב ודימוי. "בכל צילום יש פרספקטיבה - למעלה, למטה, מרכז ופריפריה;

אלה דברים שאני רוצה לבטל", היא מסבירה. כל אובייקט היא מצלמת באותו יום ובאותה שעה ובאותו אור (צפוני), כדי לשמור על אחדות. כמו כן היא מצלמת כל אובייקט מגובה העיניים ובכך יוצרת מעמד שווה לאובייקטים: "זה יוצר מבט של סריקה".

באמצעות היחס השווה שאזלאי נותנת לכל פריט במארג הדימויים שנשזר לאורך המצע המאורך, היא מבטלת נראטיביות אוטומטית וכן היררכיה של חשיבות. "חשוב לי שהעין תקפוץ מאזור לאזור ולא תצליח לזקק משפט חד משמעי, אין פה עיקר וטפל". קצת כמו חדר פלאות שבו הדברים מצופים זה אל זה, לעתים בלי היגיון אך תמיד ניתן ללמוד מהם על בעליהם ועל טעמם. התוצאה היא מרחב מומצא. "תמיד הרגשתי שצילום אינו מספיק, שאני לא מצליחה לאצור רגע שהיה לי במציאות, תמצית של חוויה. צורת העבודה הזאת מצמצמת במידה מסוימת את הפער שבין הפנטסיה להגשמתה, מאפשרת לי מרחב שליטה אינסופי בצילום. היא גם מקרבת אותי לחשק פיסולי שלא הייתי מבטאת בחלל תצוגה, למשל". אזלאי מספרת כי אחד הדברים שהשפיעו עליה ביחס לעבודת אלה ולמחשבותיה על צילום היה מפגש עם חוקרת מוח שאתה עבדה על הרצאות לבתי ספר על אשליית הראייה. "בעקבותיה אני קוראת הרבה חומרים הקשורים בתפישה חושית של האדם את המציאות, בצורך ההישרדותי שמוביל אותנו לתת שם לכל דבר ולקטלג".

אזלאי קוראת תיגר על התפישות המרחביות והאופטיות המוכרות. כשמתבוננים בתצלומיה, נדרש זמן רב עד שמבינים כי משהו אינו כשורה, אינו הגיוני במרחב. "זה היה רגע מרתק לקלוט שהתפישת הוויזואלית שלנו מוגבלת, כמה היא בנויה על חוקים וכיצד המוח בנוי ומפרש את המציאות. המוטיבציה של המוח שלנו היא לייצר מציאות עקבית. אז בתוך זה עניין אותי להבין את המטריקס הזה, את האופן שבו אני חושבת שאני מפרשת את המציאות וכיצד היא נגישה ואמינה בעיני". לאור זאת היא מבקשת "לבחון אובייקטים בעולם, או לבחון הבניית מציאות שמנסה לעקוף את החוקים האלה ומנסה להשתמש בהם". *

על התפר

* מיקום: רחוב התחייה בתל אביב

* זמן: ארבעה חודשים

* גודל: 38 מ"ר

"בביקורי במוזיאון ישראל אני תמיד נכנסת למחלקות היודאיקה והארכיאולוגיה כדי לראות את כיצד כל אחת מהם מייצגת ומיוצגת. אחד העקרונות הוא שהאובייקטים יפנו אל הקהל. גם בעבודות שלי יש לי עניין בייצוג של הדברים, לשאול מה בעל ערך של תצוגה. לפיכך, חשוב לי מאוד אופן ההנחה של האובייקטים על המדפים או בתוך הקופסה או ליד זה. בחיבורים ביניהם, צריך לשמור שלא ייהפכו לפיסוליים מדי וגם לא דידיקטיים מדי, אלא יישארו על התפר".

אזלאי בסטודיו שלה. בלי עיקר וטפל

Transition, 2010